

STULESTWA TRAMNEWS

Bezpłatny miesięcznik

Nr 8/29, sierpień 2013

Nakład: 10 000 egz

ISSN 2299-2790

Modernizacja niejedno ma imię

str. 2, 4 i 5

str. 6-7

PRZYSTANEK HISTORIA

Królewska Huta

str. 10

WYDARZENIA

Rusza nowa Elka

str. 11

PO PRACY

Letnia przygoda z tramwajem

Jedźmy razem

Tegoroczne lato rozpieszcza urlopowiczów, jednak dla wszystkich, którzy okres wakacyjny spędzają w miastach jest czasem trudnym. Tropikalne upały dają się we znaki zwłaszcza tym, którzy letnie miesiące spędzają w pracy. Dla prowadzonych prac inwestycyjnych jest to jednak najlepszy okres - nie dość, że ruch w miastach jest mniejszy, to słoneczna pogoda sprzyja postępowi prac. Realizowany przez Tramwaje Śląskie projekt modernizacji infrastruktury tramwajowej postępuje teraz bez większych zakłóceń. Dzieje się tak za sprawą wysiłku pracowników, którzy przy żarze lejącym się z nieba wykonują ciężkie prace ziemne oraz te związane z układaniem nowych torowisk.

W czasie upałów również praca motorniczych jest trudniejsza niż zwykle. Wprawdzie w modernizowanych tramwajach montowane są systemy klimatyzacji, by zapewnić motorniczym odpowiednie warunki do pracy, ale wciąż większość taboru jest jej pozbawiona. W gorące letnie dni, w nieklimatyzowanych kabinach temperatura nierzadko przekracza 50 stopni Celsjusza. Kilka godzin spędzonych w tramwaju w takich warunkach jest wyzwaniem, z którym nasi pracownicy muszą sobie poradzić. Pamiętajmy o tym! Doceniśmy ich ciężką pracę i nie utrudnijmy jej, tym bardziej, iż w rękach motorniczych leży bezpieczeństwo pasażerów.

Sierpień to czas szczególny nie tylko w zakresie realizacji zadań inwestycyjnych czy też pokonywania trudności wynikających z warunków atmosferycznych, ale również szczególny czas ograniczenia spożywania alkoholu i pokonywania nalogu jakim jest pijaństwo. Apeluje o to nie tylko Kościół katolicki, ale i wiele instytucji i organizacji. W Tramwajach Śląskich zdajemy sobie sprawę jakie znaczenie dla bezpieczeństwa na drogach i ulicach ma trzeźwość, dlatego od wielu lat włączamy się w przedsięwzięcia propagujące ograniczanie spożycia alkoholu, a motorniczowie na co dzień przestrzegają zasady "Prowadzę - jestem trzeźwy". O to samo apelujemy do innych uczestników ruchu drogowego. Trzeźwi na drogach kierowcy, piesi, rowerzyści, czy motorniczowie to mniej tragedii i nieszczęść. Pamiętajmy o tym nie tylko w sierpniu.

Wakacje dobiegają końca. Życzę więc spokojnych powrotów do domu i codziennych obowiązków. Jednocześnie zapraszam do spotkania z tramwajarską rodziną 21 września, podczas Dnia Otwartego Zajezdni w Bytomiu. O szczegółach imprezy informujemy na 3 stronie tego numeru Silesia Tram News.

Tadeusz Freisler
Prezes Zarządu Tramwaje Śląskie S.A.

Usługi lakiernicze w nowoczesnej kabinie

Pod koniec lipca zakończyły się prace przy budowie kabino-suszarki lakierniczej w hali Zakładu Usługowo Remontowego w Chorzowie. Od tego momentu Tramwaje Śląskie S.A. stały się samowystarczalne w zakresie malowania wagonów tramwajowych. W nowoczesnej komorze malowane mogą być nie tylko tramwaje. Dlatego zapraszamy do współpracy!

Bezpyłowa kabino-suszarka ma ok. 32 metry długości, dzięki czemu zmieści się w niej najdłuższy wagon Tramwajów Śląskich. Zmieści się w niej także autobus czy ciężarówka. Nowoczesny system wentylacji i suszenia zapewnia odpowiedni komfort i szybkość pracy. Dość powiedzieć, że

półtorej godziny wystarczy, by położony lakier doskonale wyszechl.

Wykwalifikowani pracownicy zaraz po oddaniu komory do użytku, przystąpili do pracy, malując kolejno modernizowany wagon typu 105N oraz remontowany Pt8. Możliwość lakierowania wagonów na miejscu to duży krok w przód i znaczne ułatwienie i przyspieszenie wszelkich prac modernizacyjno-remontowych prowadzonych przez Spółkę.

Zakład Usługowo Remontowy Tramwajów Śląskich S.A. w Chorzowie swoje usługi lakiernicze oferuje także na zewnątrz. Szczegółowe informacje znaleźć można na stronie internetowej Spółki www.tram-silesia.pl.

TRAMWAJE ŚLĄSKIE S.A.

ZAKŁAD USŁUGOWO REMONTOWY

41-506 Chorzów, ul. Inwalidzka 5

Dysponuje profesjonalną, nowoczesną, bezpyłową kabino – suszarką lakierniczą firmy SAIMA w wymiarach 32 m x 5 m x 5 m.

Przyjmujemy do malowania pudła wagonów tramwajowych, autobusy, samochody dostawcze, ciężarowe i minibusy.

- Oferowane przez nas usługi wykonywane są na bazie wysokiej jakości materiałów lakierniczych.
- Wykonujemy również usługi z materiałów powierzonych.
- Prace lakiernicze wykonuje wyspecjalizowana kadra pracowników.
- Ceny za wykonanie usługi konkurencyjne.
- Dopuszczamy również możliwość negocjacji ceny usługi.

Kontakt pod numerem telefonu:
(32) 246-42-81 wew. 320
(dział techniczny)
lub za pośrednictwem
adresu e-mail:
zur@tram-silesia.pl

SILESIA
TRAMNEWS

Wydawca:

Agencja Mediów Lokalnych mediaL
41-500 Chorzów, ul. Katowicka 105/2, tel. 32 2413 374

Redaktor naczelny:

Waldemar Kosior

Druk:

Polskapresse Sp. z o.o

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada

Zapraszamy w sobotę, 21 września! Dzień Otwarty Zajezdni

W roku 2013 obchodzimy 115-lecie tramwaju elektrycznego na Górnym Śląsku, 100-lecie bytomskiej sieci tramwajów miejskich oraz 45-lecie istnienia obecnej Zajezdni Tramwajowej w Bytomiu. Są to okazje do wspólnego świętowania razem z pracownikami Tramwajów Śląskich podczas Dnia Otwartego Zajezdni w Bytomiu. Impreza odbędzie się w sobotę, 21 września w Zajezdni Rejonu nr 3 w Bytomiu przy ul. Drzewnej 2.

Warto już dziś zarezerwować sobie ten termin, by spędzić dzień pełen atrakcji, nie spotykanych na co dzień. Organizacja Dnia Otwartego Zajezdni to już tradycja. Każdego roku, w trakcie Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu zapraszamy wszystkich chętnych do zwiedzania zajezdni tramwajowej - co roku w innym Rejonie. Z roku na rok impreza ta cieszy się coraz większą popularnością, co nie dziwi, zwłaszcza biorąc pod uwagę moc przygotowanych atrakcji.

Nie inaczej będzie w tym roku. Na pewno będzie sporo dobrej muzyki na żywo, możliwość zwiedzenia niedostępnych zakamarków zajezdni, poznanie historii komunikacji tramwajowej w Aglomeracji czy dokonanie przeglądu taboru, jakim dysponuje Spółka - zarówno pasażerskiego jak i technicznego. Poza tym, na stoisku fundacji DKMS, będzie można zarejestrować się jako potencjalny dawca szpiku. W ten sposób Tramwaje Śląskie chcą się włączyć w niezwykle ważną akcję - w Polsce bowiem wciąż brakuje dawców - ratującego życie - szpiku.

Zdjęcia: A. Lubos, Tramwaje Śląskie S.A.

115 lat
tramwajów elektrycznych na Śląsku

100 lat
bytomskich tramwajów miejskich

45 lat
nowej zajezdni tramwajowej w Bytomiu

**TRAMWAJE ŚLĄSKIE S.A. zapraszają na Dzień Otwarty Zajezdni Tramwajowej w Bytomiu
w dniu 21 września 2013r. w godz. 12.00-18.00**

8.00 - 14.00 Turniej Piłki Nożnej o Puchar Prezesa Tramwajów Śląskich S.A.
• boisko Orlik - Bytom Stroszek, ul. Tysiąclecia 7

12.00 - 18.00 Zwiedzanie Zajezdni Tramwajowej w Bytomiu połączone z:
• wystawą taboru tramwajowego i technicznego
• wystawą o historii tramwajów w regionie
• nauką jazdy tramwajem (z instruktorem)
• wybiciem pamiątkowego znaczka

11.00 Parada tramwajów z placu Sikorskiego w Bytomiu do Zajezdni Tramwajowej w Bytomiu Stroszku

12.00 Koncert Orkiestry Tramwajów Śląskich S.A.

13.00 Świetlik Bytomski – konkursy i quizy tramwajarskie z nagrodami

14.30 Oficjalne przywitanie gości

14.45 Wręczenie pucharów i medali zwycięzcom Turnieju Piłki Nożnej

15.00 Koncert grupy bluesowej PIN I ZIELONY

16.00 Występ zespołu DUO LIVE

18.00 Występ zespołu DUET KARO wraz z Jerym Kiolbasą

20.00 Teatr Ognia i Tańca

Uruchomione zostaną linie specjalne dowożące zwiedzających do Zajezdni z placu Sikorskiego i pętli Politechnika Śląska w Bytomiu (szczegółowy rozkład na stronie www.tram-silesia.pl).

Dodatkowe atrakcje:

- wystawa prac malarskich p. Magdaleny Kuźniak, malowanie dzieciom twarzy
- zjeżdżalnie dmuchane, trampolina, byk
- wystawa sprzętu policyjnego, radiowóz, motor policyjny
- stoiska gastronomiczne z przekąskami i napojami
- możliwość zarejestrowania się w bazie dawców szpiku Fundacji DKMS

Regulamin Dnia Otwartego dostępny na www.tram-silesia.pl

Bez wakacyjnej przerwy

Na przekór wszechobecnemu i powszechnemu sezonowi urlopowemu, a nawet sierpniowej fali afrykańskich upałów w Tramwajach Śląskich praca wre. Harmonogramy, plany i umowy zmuszają nas i naszych wykonawców do pracy na najwyższych obrotach, zbliża się przecież ku końcowi Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, z którego realizowane są największe tramwajowe inwestycje w regionie.

WIADOMOŚCI Z PLACU BUDOWY

Bytom:

- Zakończyliśmy prace i dokonaliśmy odbioru końcowego przebudowanego torowiska, peronu oraz nawierzchni jezdni ul. Moniuszki.
- Zakończyliśmy prace i dokonaliśmy odbioru końcowego przebudowanego torowiska w ul. Katowickiej od ul. Jagiellońskiej do Pl. Kościuszki
- Trwa układanie nawierzchni torowej na torowisku wzdłuż ul. Świętochłowickiej i Łagiewnickiej na odcinku od granic miasta Świętochłowice do Zamłynia w Bytomiu.
- Zakończyliśmy prace i dokonaliśmy odbioru końcowego zmodernizowanego przejazdu przez ul. Zabrzeńską w rejonie HKS Stal Bobrek

Chorzów:

- Rozpoczęliśmy prace rozbiórkowe na torze północnym w rejonie ul. Katowickiej w związku, z czym tramwaje kursują wahadłowo jednym torem na odcinku AKS do przystanku „Chopina”.
- Trwają prace budowlane w ul. Armii Krajowej. Roboty prowadzone są na odcinku od skrzyżowania z ul. Gałeczki do skrzyżowania z ul. Jasińskiego oraz w od granicy ze Świętochłowicami do skrzyżowania w Batorym. Ruch tramwajów odbywa się po jednym torze. Na obecnym etapie prac roboty torowe zostały

zakończone trwają prace związane z przebudową nawierzchni ulicy.

Katowice:

- Trwają prace przy montażu torowiska wzdłuż Parku Śląskiego.
- Na odcinku od Placu Wolności do Katowickiego Rynku oddaliśmy do użytkowania tor północny, na drugim torze trwa układanie szyn. Planujemy, że torowisko będzie ponownie przejezdne w połowie września br.
- Rozpoczęliśmy faktyczną przebudowę torowiska w ul. Obrońców Westerplatte w związku z tym podczas prowadzenia prac budowlanych tramwaje linii 14, 15, 20, 36 będą kursowały wahadłowo po jednym torze.

Ruda Śląska:

- Ukończone zostały prace na przejeździe ul. Asfaltowej oraz ul. Droga do Lipin, trwają prace na kolejnych dwóch w ul. Katowickiej i na Rondzie Unii Europejskiej.
- Na ul. Zabrzeńskiej ułożyliśmy nowe torowisko od wiaduktu trasy N-S do rejonu przystanku „Chebzie Styczyńskiego”, a w wąwozie trwa wykonywanie zbrojenia pod przyszłe mury oporowe.

Sosnowiec:

- Trwają prace budowlane w ul. 3-go Maja. Przebudowywane jest torowisko na odcinku od skrzyżowania z ul. Żeromskiego do pętli „Zagórze”.

Zabrze:

- W ul. 3 Maja trwa układanie płyt prefabrykowanych.
- Na odcinku od ul. Kondratowicza do granicy z Gliwicami przebudowaliśmy kable średniego napięcia kolidujące z torowiskiem i przystąpiliśmy do budowy odwodnienia.
- Zakończyliśmy prace i dokonaliśmy odbioru końcowego zmodernizowanego torowiska w ul. Bytomskiej od ul. Chrobrego do ul. Drzymały.

Zdjęcia: Tramwaje Śląskie S.A.

Katowice - torowisko w rejonie Paku Śląskiego.

Ponadto na początku sierpnia ogłosiliśmy postępowanie przetargowe dla zadań: Modernizacja torowiska w ciągu ul. Gliwickiej od przystanku tramwajowego „Lisa” do granic miasta Katowice z Chorzowem. Przebudowa sieci trakcyjnej” (zadanie nr 11a), „Modernizacja torowiska wbudowanego w jezdnię ul. Wolności od granicy ze Świętochłowicami do ul. Bolesława Chrobrego w Chorzowie” (zadanie nr 62), „Modernizacja torowiska tramwajowego na przejeździe tramwajowym w ul. Brackiej w Katowicach”.

Również na początku sierpnia br. nastąpiło rozstrzygnięcie postępowanie na wybór wykonawcy zadań zlokalizowanych wzdłuż ul. Sosnowieckiej w Katowicach oraz w ulicach J. Piłsudskiego i Sobieskiego w Sosnowcu, którym została firma SKANSKA S.A. Prace rozpoczną się od strony Katowic w kierunku Sosnowca. Planujemy, że przekazanie placu budowy na-

stąpi w połowie września br. Roboty budowlane rozpoczną się po uzyskaniu zatwierdzenia projektu czasowej organizacji ruchu.

Tabor. Modernizacja wagonów typu 105N.

Obecnie nasi pasażerowie mają do dyspozycji 40 zmodernizowanych wagonów tramwajowych, w tym 8 wagonów wykonanych przez Tramwaje Śląskie, a 32 wagony przez firmę Modertrans z Poznania. Trwają prace zespołów technicznych Spółki i Dostawcy nowego tramwaju. Spodziewamy się, że dostawa pierwszego nowego wagonu nastąpi do końca br.

Andrzej Bywalec
Dyrektor ds. inwestycji Tramwajów Śląskich
Pełnomocnik Zarządu ds. realizacji Projektu
Zdjęcia: D.Janeczko Tramwaje Śląskie S.A.

Ruda Śląska - torowisko w wąwozie ul. Zabrzeńska.

Zabrze, ul. 3-go Maja (powyżej) oraz Sosnowiec, rejon pętli tramwajowej „Zagórze” (poniżej).

Królewska Huta

Warto zatrzymać się na chwilę u zbiegu dzisiejszych chorzowskich ulic 3 Maja i Katowickiej, gdzie obecnie kursują linie tramwajowe 6, 11, 19 oraz 33 aby wspomnieć obchodzoną w tym roku 145. rocznicę powstania miasta Królewska Huta (dzisiejszy Chorzów) oraz sylwetkę Theodora Erdmanna Kalidego, wybitnego artysty rzeźbiarza, w 150. rocznicę jego śmierci.

Królewska Huta otrzymała prawa miejskie na mocy dekretu króla pruskiego Wilhelma I z dnia 18 lipca 1868 roku. W skład nowego organizmu weszły tereny części Dolnych Hajduk, część wsi Chorzów, część Średnich Łągielnik, a także gminy Erdmanswille, Pniaki oraz sama osada Królewska Huta. Nowe miasto zajmowało powierzchnię 6,3 km², a zamieszkiwało je ponad 14 tys. mieszkańców.

Królewska Huta (dzisiaj Chorzów) swój rozwój zawdzięcza przemysłowi górniczo – hutniczemu, jaki rozwinął się na tych terenach w XVIII i XIX wieku. Pierwsza kopalnia o nazwie „Prinz Karl von Hessen” założona została przez władze pruskie w 1791 r., ale już w 1800 r. przemianowano ją na kopalnię „König” (Król). Jej pierwsze szyby wydobywcze znajdowały się w okolicach dzisiejszego dworca kolejowego Chorzów Miasto.

wspomnienie dawnego miasta

Na trasach linii Tramwajów Śląskich S.A. nie brakuje atrakcji – ciekawych miejsc i pamiątek historycznych, zabytkowych obiektów architektury miejskiej, przemysłowej czy sakralnej, a także pomników upamiętniających osoby i wydarzenia, które w sposób szczególnie zapisały się w dziejach naszego regionu. Przedstawiamy je w tym cyklu.

Drugim zakładem przemysłowym mającym ogromny wpływ na rozwój miasta była budowana w latach 1797 – 1802 nowoczesna rządowa huta „Królewska”, gdzie w 1802 r. uruchomiono pierwsze dwa wielkie piece. Wraz z rozwojem przemysłu rozpoczęto tworzenie kolonii robotniczej. W okolicy dzisiejszej ulicy Kalidego w 1798 r. wybudowano pierwszych osiem budynków mieszkalnych. To one dały początek dzisiejszemu miastu. Budynki osady nawiązują swą architekturą do wzorów wiejskich. Były to budynki murowane, ceglane, częściowo podpiwniczone na planie prostokąta o wymiarach

13 x 9 metrów. Posiadały dwie kondygnacje a w ich skład wchodziły 3 izby i dwie komory na parterze oraz 2 izby i dwie komórki na poddaszu. Wejście i sień znajdowały się na osi budynku. Za nimi znajdowały się małe ogrody z zabudowaniami gospodarczymi. Pierwotnie przeznaczone były dla dwóch rodzin urzędników huty. Z czasem wznoszono kolejne budynki, przy których powstawały również trakty drogowe prowadzące od Królewskiej Huty do Zabrze i Gliwice (dawną Kronprinzstrasse – Następcy tronu, dzisiejsza 3 Maja) oraz tzw. szosa węglowa biegnąca z Królewskiej Huty

Zakład Alstom-Konstal ma prawie 150-letnią tradycję.

Dom, w którym urodził się Kalide i tablica pamiątkowa.

Theodor Erdmann Kalide

urodził się 8 lutego 1801 r. w Królewskiej Hucie (dzisiejszy Chorzów) w istniejącym do dzisiaj budynku przy obecnej ul. Kalidego 1, jako syn inspektora hutniczego Johanna Gottlieba Kalide i jego żony Charlotte Wilhelmine z domu Beck ze Świerklańca. Do 1816 r. mieszkał w Królewskiej Hucie. Po ukończeniu tzw. szkoły brackiej w Chorzowie przeniósł się do Gliwic. W 1817 r. zatrudnił się jako uczeń modelarstwa w gliwickiej hucie i pod okiem mistrza Friedricha Wilhelma Ludwiga Beyerhausa rozwijał swój rzeźbiarski talent. W Gliwicach pozostał do 1819 roku. 25 marca tegoż roku przeniósł się do Berlina i podjął naukę u Wilhelma Augusta Stolarskyego, a później w pracowni Akademii Sztuk Pięknych prowadzonej przez Johanna Gottfrieda Schodowa. W 1821 roku przeniesiony został, jako stypendysta Wyższego Urzędu Górniczego do pracowni Christiana Daniela Raucha, gdzie tworzył modele i statuetki do przyszłych dzieł. W roku 1831 otrzymał nominację na artystę rzeźbiarza akademickiego w dziedzinie rzeźbiarstwa i cyzelowania. W latach 1831 – 1856 nieopodal słynnej Bramy Brandenburskiej w Berlinie prowadził swoją pracownię rzeźby, jednakże sytuacja materialna zmusiła go do powrotu na Górny Śląsk. Zamieszkał znowu w Gliwicach, tu też pracując aż do śmierci. Do najważniejszych dzieł artysty należą przede wszystkim słynne rzeźby odpoczywającego i śpiącego lwa, czy nagrodzona na światowej wystawie w Londynie w 1851 roku rzeźba „Chłopca z łabędziem”, zaprojektowana przez Kalidego w 1833 roku. Kalide był również twórcą popularnej rzeźby „Dziewczyny z lirą” oraz znajdującej się od 1878 roku w Galerii Narodowej w Berlinie marmurowej rzeźby „Bachantka na panterze” (1848 r.). Ostatnim dziełem Kalidego z 1860 r. była, wykonana z kararyjskiego marmuru, „Madonna z Dzieciątkiem” znajdująca się w kościele parafialnym pw. Krzyża Świętego w Miechowicach (dzielnica Bytomia). Z dzieł pomnikowych Kalidego realizacji doczekały się jedynie dwie prace. Zaprojektowany w formie obelisku pomnik Franza von Winklera odsłonięty w 1852 roku w Katowicach oraz pomnik Friedricha Wilhelma von Redena odsłonięty w 1853 roku na wzgórzu Redena. Artysta zmarł w Gliwicach 23 sierpnia 1863 r. i pochowany został na cmentarzu hutniczym. Na domu urodzenia Theodora Kalide już 8 lutego 1886 roku umieszczono odsłoniętą w 85. rocznicę urodzin rzeźbiarza tablicę pamiątkową, która została prawdopodobnie usunięta w 1945 roku. Obecnie na budynku przy ul. Kalidego 1 wmurowana jest nowa tablica, ufundowana 23 sierpnia 1993 roku przez Stowarzyszenie Miłośników Chorzowa im. J. Ligonია z okazji 130. rocznicy śmierci artysty.

do Bytomia i Katowic (dawna ulica Bytomska - Katowicka). Natomiast w 1837 r. powstał trzeci trakt, dzisiejsza ul. Metalowców (dawniej Hutnicza, Siemianowicka), po której do drugiej połowy lat pięćdziesiątych XX wieku kursował tramwaj od Królewskiej Huty do Siemianowic Śląskich. Linia została zlikwidowana w związku z powojenną modernizacją huty, budową drogi i linii tramwajowej nr 12 od Placu Hutników przez ul. Kościuszki do ul. Siemianowickiej w Chorzowie Starym. W latach 1840 – 1844 na terenie kolonii Królewska Huta wybudowany został pierwszy murowany kościół im. Elżbiety, wspólnoty ewangelicko - augsburskiej. Wcześniej przed wzniesieniem świątyni w 1820 r. założono w tym miejscu najstarszy chorzowski cmentarz, na którym do 1850 r. grzebani byli zarówno ewangelicy, jak i katolicy. Kościół im. Elżbiety (na cześć żony króla pruskiego) to ciekawa

architektonicznie budowla wzniesiona wg projektu Augusta Sollera z Berlina w stylu neogotyckim na wzór małych kościołków alpejskich z dwoma wieżami, jednosalowy z emporami dekorowanymi elementami żeliwnymi i drewnianymi. Katolicki kościół pw. św. Barbary przy dzisiejszej ul. 3 Maja wzniesiony został w 1852 r. i jest to budowla w stylu neogotyckim z kamienia ciosanego. Pierwotnie była to budowla jednonawowa bez wieży. Rozbudowany w dwóch etapach: pierwszy w 1859 r., kiedy powiększono kościół o nawy boczne i wieżę, drugi w latach 1894 – 1896 dokonany wg projektów Paula Jackischa z Bytomia. Kościół wewnątrz wyposażony w stylu neogotyckim z ołtarzem głównym, w którym centralnie widzimy obraz patronki parafii i górników - św. Barbary. Przy kościele znajduje się cmentarz założony w 1850 r. Kościół i cmentarz sąsiadują z funkcjonalistycznym budynkiem szkol-

Foto: Adrian Świątek

Rzeźba „Chłopiec z łabędziem”.

nym z lat 1929 – 1931, w którym obecnie mieści się Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2. W skład tej szkoły wchodzi Gimnazjum nr 3 im. Kornela Makuszyńskiego i II Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Ligonია. Nieopodal szkoły stoi, wydzielony z terenu cmentarza, pomnik – grobowiec Juliusza Ligonია autorstwa Rajnholda T. Domina odsłonięty 25 kwietnia 1949 r. Dalej przy kościele mamy zabytkowy eklektyczny budynek probostwa kościoła św. Barbary z 1892 r. a tuż obok jeden z najstarszych budynków szkolnych z połowy XIX wieku (dzisiaj Zespół Szkół Specjalnych). Pozostała zabudowa ulicy 3 Maja pochodzi z końca XIX i początku XX wieku. Przy ul. Katowickiej 123 zobaczyć warto okazały budynek Straży Pożarnej wzniesiony w 1906 r. Idąc dalej ul. Katowicką, w kierunku centrum miasta, naprzeciw dawnych zabudowań pozostałych po hucie Królewskiej (obecnie Kościuszkowski i Królewska) na placu Powstańców Śląskich zobaczymy odsłonięty w 1971 r. pomnik Powstańca Śląskiego o twarzy Juliusza Ligonია. Postać wsparta lewą ręką na kowadło trzyma w tej ręce kowalski młot, w prawej zaś dzierży miecz. Monument ten jest zmodyfikowaną rekonstrukcją pomnika Powstańca Śląskiego, który stał w okresie międzywojennym w sąsiedztwie budynku Poczty Głównej. Przy Placu Powstańców Śląskich zobaczymy również zabytkową, choć przebudowaną w okresie powojennym halę targową z 1905 r. a tuż obok zabudowania wzniesionej w 1901 r. rzeźni miejskiej. Wracając do przystanku linii tramwajowych przy cmentarzu ewangelickim należy wspomnieć, że obok tej nekropolii rozciągają się tereny obecnego zakładu Alstom – Konstal S.A. Jest on spadkobiercą powstałych w 1864 r. na terenie huty Królewskiej Warsztatów Przetwórczych, które później już, jako samodzielny zakład przez lata funkcjonowały pod nazwą Chorzowska Wytwórnia Konstrukcji Stalowych „Konstal”, produkując między innymi tabor tramwajowy.

Tekst i zdjęcia

Adam Lapski

Przewodnik turystyczny

Królewska Huta na początku XX w.

We współpracy z Czechami

W realizacji tak dużego i skomplikowanego projektu, jakim jest obecna modernizacja komunikacji tramwajowej na Śląsku, biorą udział doświadczeni i sprawdzeni wykonawcy. Jednym z nich jest firma Skanska, która w wyniku przetargu realizuje trzy pakiety kontraktów: w Chorzowie i Katowicach, w Bytomiu oraz w Zabrze. Całe przedsięwzięcie odbywa się w ramach współpracy konsorcyjnej pomiędzy oddziałami Skanska z Polski i Czech.

Praska sieć tramwajowa jest dosyć podobna do tej w Krakowie czy Warszawie. Nie została dotknięta tak znaczącym niedofinansowaniem, jak to miało miejsce w przeszłości tutaj, na Śląsku - mówi Tomáš Valík, Menadżer Projektu Skanska Czechy

Zdjęcie: Tramwaje Śląskie S.A.

Zgrzewanie szyn przy montażu torowiska wzdłuż Parku Śląskiego.

Nasi południowi sąsiedzi mają wieloletnie doświadczenie techniczne i organizacyjne w pracach związanych z budową i modernizacją torowisk w swoim kraju. Dorobek ten jest bardzo przydatny także przy realizacji projektu pn. „Modernizacja infrastruktury tramwajowej i trolejbusowej w Aglomeracji Górnośląskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą”. W prowadzonych pracach stosowane są te same rozwiązania techniczne, które sprawdzily się w Czechach, wykorzystywany jest ten sam nowoczesny sprzęt i technologie.

Tomáš Valík, Menadżer Projektu Skanska Czechy, zna bardzo dobrze specyfikę komunikacji miejskiej w Pradze i może porównać ją z polskimi realiami. - Praska sieć tramwajowa jest dosyć podobna do tej w Krakowie czy Warszawie. Nie została dotknięta tak znaczącym niedofinansowaniem,

jak to miało miejsce w przeszłości tutaj, na Śląsku - mówi. - Do rekonstrukcji czy nowych projektów podchodzi się w Czechach nieco inaczej niż w Polsce. W przypadku nowych tras i rekonstrukcji torowisk zwraca się uwagę na ich separację od transportu kołowego.

Jak podkreśla Tomáš Valík, Praga od wielu lat wyraźnie preferuje transport publiczny, stawiając go przed transportem osobowym. Ogromna większość skrzyżowań świetlnych jest wyposażona w system preferencji, z gwarancją, że na przykład jeśli tramwaj zmniejszy prędkość na określonym odcinku przed skrzyżowaniem do 30 km/h, zawsze będzie miał zielone światło. Celem jest podniesienie prędkości przewozowej kosztem samochodów osobowych. W ostatnim czasie przyjmują się ponadto technologie z rynku kolejowego, na

przykład rozjazdy z głębokimi krzyżownicami, umożliwiające szybką jazdę.

A jak z czeskiej perspektywy postrzegany jest nasz kraj i nasza aglomeracja? - Obraz Polski w ostatnim czasie znacznie się zmienił - przyznaje Tomáš Valík. - Jeszcze przed kilkoma laty przeważało raczej spojrzenie z przeszłości, które formowało się w ciągu lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych, gdy Polska doświadczała ekonomicznej stagnacji. Obecnie większość ludzi widzi Polskę jako kraj, który wykonał ogromną pracę. Większość moich znajomych, którzy w ostatnim czasie odwiedzili Polskę, była wręcz zszokowana skalą zmian - nowe drogi, odrestaurowane miasta, usługi na wysokim poziomie. To samo dzieje się w aglomeracji.

Okazuje się, że współpraca Polaków z Czechami układa się bardzo dobrze. - Mimo sporych różnic, na przykład w organizacji pracy, świetnie się rozumiemy - podkreśla z satysfakcją przedstawiciel Skanska Czechy. - Mamy podobne języki, co niezwykle ułatwia komunikację. Większość moich kolegów z Czech już się nauczyła języka polskiego. Dość mocno zaskoczyło mnie, że tradycyjna śląska kuchnia jest tak podobna do czeskiej - uśmiecha się Tomáš Valík.

Na podstawie umowy podpisanej z Tramwajami Śląskimi S.A., Skanska zmodernizowała już torowiska w Bytomiu na ulicach: Powstańców Warszawskich i Moniuszki, na ul. Katowickiej od ul. Jagiellońskiej do pl. Kościuszki, przejazd przez ul. Zabrzeńską w rejonie HKS Stal Bobrek. Również w Bytomiu konsorcjum przebuduje torowisko w ul. Jagiellońskiej od skrzyżowania z ul. Moniuszki do skrzyżowania z pl. Wolskiego oraz na ul. Karola Miarki. Przedsięwzięcie to jest kontynuacją modernizacji infrastruktury ul. Powstańców Warszawskich i Moniuszki w Bytomiu. Kolejne zadanie w ramach tego kontraktu - to przebudowa torowiska

tramwajowego wzdłuż ul. Świętochłowickiej i Łagiewnickiej na odcinku od granicy ze Świętochłowicami – do Zamłynia w Bytomiu.

Modernizacja torowiska w Zabrze obejmuje fragment ul. Bytomskiej od ul. Chrobrego do ul. Drzymały. Natomiast na terenie Katowic i Chorzowa modernizowane jest torowisko na odcinku od Wesołego Miasteczka do pętli Zachodniej przy Stadionie Śląskim a w kolejnym etapie prowadzone będą prace na odcinku od pętli Słonecznej do Ronda. Modernizacja obejmuje również torowiska od przystanku AKS do przystanku Chorzów Chopina.

W ramach wymienionych kontraktów do najważniejszych zadań należy: wdrożenie nowej organizacji ruchu, wykonanie rozbiórki, przebudowa istniejących torowisk, dostosowanie

Prace przy montażu torowiska wzdłuż Parku Śląskiego.

Modernizacja torowiska na odcinku od przystanku Chorzów AKS do przystanku Chorzów Chopina.

sieci trakcyjnych, wymiana nawierzchni torów i rozjazdów oraz wykonanie odwodnienia. Skanska przebudowuje sieci kolidujące, a na zakończenie przygotowuje zagospodarowanie i urządzenie terenu.

Jak podkreśla Krzysztof Kamiński, Menadżer Projektu Skanska, dzięki modernizacji torowisk zwiększy się komfort i bezpieczeństwo pasażerów korzystających z komunikacji tramwajowej. Część torowisk zostanie wbudowanych w jezdnię, a pozostałe zostaną wydzielone poza jezdnię. Uciążliwości związane z hałasem zostaną zminimalizowane przez zastosowanie otuliny z profili gumowych tłumiących hałas, a także przez wykorzystanie nowoczesnej technologii zgrzewania szyn.

Wszystkie zadania wynikające z umów podpisanych pomiędzy Skanska a Tramwajami Śląskimi S.A. zostaną zrealizowane do końca 2014 roku. – Nasza firma zrealizowała podobne roboty w Łodzi, Bydgoszczy i we Wrocławiu, więc z pewnością poradzimy sobie także w Aglomeracji Górnośląskiej – podkreśla Krzysztof Kamiński. – Specyfika tego regionu polega na konieczności skoordynowania wielu robót drogowych i tramwajowych w różnych miastach jednocześnie. Nasza współpraca z Tramwajami Śląskimi S.A. i partnerami w poszczególnych miastach układa się jednak bardzo dobrze. Zawsze znajdujemy rozwiązania najkorzystniejsze dla pasażerów i użytkowników dróg.

Waldemar Kosior

Przebudowa torowiska wzdłuż ul. Świętochłowickiej i Łagiewnickiej na odcinku od granic miasta Świętochłowice do Zamłynia w Bytomiu.

Dokonano już odbioru końcowego przebudowanego torowiska, peronu oraz nawierzchni jezdni ul. Moniuszki.

Rusza nowa Elka

Po pół roku budowy nowa kolejka linowa w Parku Śląskim już działa. Pierwsi pasażerowie za darmo będą mogli przejechać się Elką w niedzielę, 8 września. To będzie dokładnie 46 lat po uruchomieniu starej kolejki w Wojewódzkim Parku Kultury i Wypoczynku. W poniedziałek, 9 września, pojedzie pierwszy pasażer, który zakupi bilet.

Roman Karolak jest jedyną osobą, która była przy budowie starej i nowej Elki. Jechał nową kolejką i nie ma wątpliwości. – Dla mnie super. Nawet najbardziej zagorzały miłośnik starej Elki będzie zadowolony – przyznaje. Wszystko jest nowe. – Liny, koła, zupełnie inne krzeselka. Czyściutkie gondole. Niczego nie da się porównać z tą starą – dodaje R. Karolak. Nie żałuje, że nie ma już tej, którą budował niemal pół wieku temu. – Czy ktoś jeździłby czterdziestoletnim rowerem? – dopytuje. Do tego masa elektrotechniki i zabezpieczeń, o których kiedyś nawet nikt nie marzył.

Pylony nowej Elki są niemal dwukrotnie wyższe, dzięki temu dzisiejsi goście mogą zobaczyć więcej z góry niż ci, którzy korzystali ze starej. Stalowa lina jest też grubsza. Ta stara miała 36 milimetrów średnicy, nowa ma 45. Żałować można jedynie jednej. Nowa Elka będzie jeździła tylko wzdłuż głównej promenady od Stadionu Śląskiego do Wesołego Miasteczka. Starą kolejką można było dojechać też do Planetarium.

Wybudowaną w 1967 roku Elkę zamknięto sześć lat temu. Była jedyną nizinną kolejką linową w Europie. Nowa parkowa kolejka też jest wyjątkowa. Choćby dlatego, że na jednej linii są umieszczone gondole i krzeselka.

– To instalacja, której jeszcze nikt nie zbudował. Być może dzięki temu przyjmie się nazwa kolei mieszanej. Rzadko spotyka się też tak długą kolejkę linową. Ma ponad dwa kilometry – mówi Bogdan Tarko, prezes Doppelmayr, głównego wykonawcy budowy kolejki.

Co ciekawe, na nowej kolejce jest ruch lewostronny, albo jak kto woli, zgodny z ruchem wskazówek zegara. – Nie ma na to reguły. Tak zaprojektowane są stacje kolei, by wygodniej się wchodziło – tłumaczy B. Tarko. Pojedzie z prędkością do 18 kilometrów na godzinę. Czas przejazdu w obie strony wyniesie do około 20 minut.

Nowa Elka rusza po siedmiu latach od decyzji samorządu województwa dotyczącej rewitalizacji obiektu. W lutym bieżącego roku wbito pierwszą

Zdjęcie: www.parkslaski.pl

łopatę, a 19 sierpnia inspektor transportowego dozoru technicznego dopuścił kolejkę do użytku.

Budowa kolejki pochłonęła 34 miliony złotych, z czego ok. 20 pochodziło ze środków unijnych. Jak przyznaje Arkadiusz Godlewski, prezes Parku Śląskiego, nie ma szans, żeby inwestycja kiedykolwiek zwróciła się, ale też nie po to była budowana.

– To jest jedna z tego typu inwestycji, która ma służyć podniesieniu jakości życia mieszkańców i poczuciu dumy z miejsca, w którym mieszkają. Liczymy tylko na to, że koszty zużycia materiałów i obsługi technicznej będą się pokrywały z przychodami ze sprzedaży biletów – dodaje prezes. Park oszacował, że w sezonie nową Elką pojedzie 200 tysięcy gości (starą jeździło rocznie 135 tysięcy ludzi). To daje niemal 2300 dziennie, licząc tylko kwartał letni. To minimum, bo zgodnie z danymi parku, kolejka może przewieźć ich nawet osiemset (teraz) i tysiąc sześćset (docelowo) w ciągu godziny.

Bilety na przejazd Elką będą kosztowały 10 zł dla dorosłych w jedną stronę, 15 zł w obie.

pm

Budowa nowej kolejki pochłonęła 34 miliony złotych, z czego ok. 20 pochodziło ze środków unijnych.

Foto: Adrian Ślęzak

Starą Elkę, wybudowaną w 1967 roku, zamknięto sześć lat temu.

Letnia przygoda z tramwajem

Wakacje nieubłaganie zmierzają do końca, co smuci zwłaszcza dzieci i młodzież szkolną. Nie wszyscy mieli możliwość letni okres wypoczynku spędzić poza swoim miejscem zamieszkania i właśnie dla tych dzieci organizowane są w wielu miejscach akcje typu „Lato w mieście”. Jak co roku Tramwaje Śląskie S.A. włączyły się w to dzieło zapraszając młodzież do zwiedzenia Zajezdni w Zawodziu.

W tym roku odwiedziły nas grupy młodzieży korzystające z atrakcji zorganizowanych przez Katowicką Spółdzielnię Mieszkaniową. Tradycyjnie największą frajdę sprawiła możliwość prowadzenia tramwaju pod okiem doświadczonego instruktora. Dzieci zaglądały także w różne zakamarki tramwajowej zajezdni zadając przy tym mnóstwo pytań, na które pracownicy Spółki zawsze wyczerpująco odpowiadali. Nie zabrakło również prezentów i słodkiego poczęstunku dla wszystkich dzieci, a także ich opiekunów.

oz

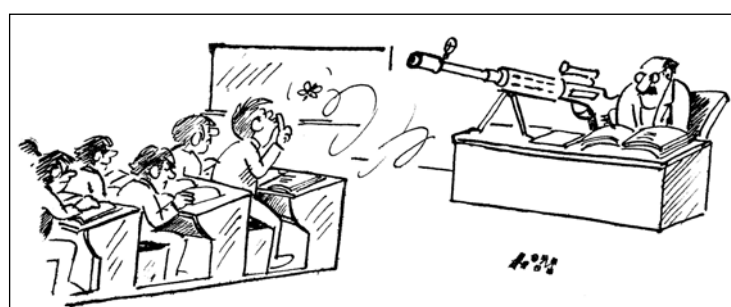
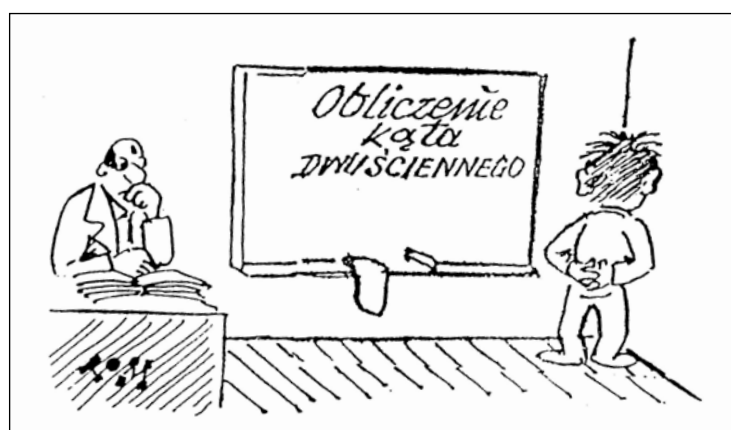

Zdjęcia: Tramwaje Śląskie S.A.

SZKOŁA Z UŚMIECHEM

Rysuje: Edward Tomenko

Horoskop

WODNIK [20.01-18.02]

Nie nadążasz za bieganiną własnych myśli, która spowodowana jest nawałem obowiązków. Trzeba będzie chyba raz jeszcze usiąść nad terminarzem zadań do zrealizowania i nieco go zmodyfikować, dla uspokojenia nerwów.

RYBY [19.02-20.03]

Częstą przyczyną nieporozumień są po prostu... niedomówienia. Coś co nam wydaje się oczywiste, nie musi być takie dla innych i konflikt gotowy. A, że sytuacje konfliktowe nie są komfortowe, lepiej im zapobiegać prostymi środkami i wszystko wyjaśniać w rozmowie.

BARAN [21.03-19.04]

Umiejętność doboru wyważonych słów już wiele razy pozwalała ci na wyjście z wdziękiem z kłopotliwych sytuacji. Nieobca jest ci także sztuka negocjacji, a swoje talenty będziesz mógł wykorzystać w najbliższym czasie – znowu na własną korzyść.

BYK [20.04-20.05]

Ktoś w twoim otoczeniu stara się wytworzyć atmosferę niezdrowej rywalizacji. Nie daj się sprowokować i zwyczajnie rób swoje. Dziwna akcja, nie znajdując pożywki na gruncie twoich emocji, pozostanie tylko krótkotrwałym wybrykiem i w żaden sposób ci nie zaszkodzi.

BLIŻNIĘTA [21.05-21.06]

Można zaryzykować stwierdzenie, że do dobrych wyników prowadzą tylko słuszne decyzje, podjęte we właściwym czasie. Czy ktoś ma w tym zakresie stuprocentową skuteczność? To raczej niemożliwe, dlatego nie ma co przejmować się drobnymi potknięciami... na drodze do sukcesu!!

RAK [22.06-22.07]

Pewne przemyślenia wymagają skupienia w samotności. Poszukaj do nich okazji podczas urlopowego wyjazdu (jeśli on wciąż jeszcze przed tobą) albo wykorzystaj pogodne weekendy. Spacer po parku, wypad rowerowy, albo dłuższa relaksująca kąpiel będą idealne.

LEW [23.07-22.08]

Ucieszy cię niespodziewany przyływ gotówki. Chwila będzie przyjemna, ale krótka, bo jednocześnie uświadomisz sobie ile wydatków czeka na ciebie w najbliższym czasie. Środki trzeba będzie zagospodarować w niekoniecznie satysfakcjonujący sposób.

PANNA [23.08-22.09]

Bez względu na to, co wymaga aktualnie podjęcia decyzji, nie oglądaj się na innych i nie daj się ubiec. Wykonaj pierwszy krok. Ten, który wyda ci się najlepszy, okaże się takim być w rzeczywistości.

WAGA [23.09-22.10]

W godzinie próby przyjaciele okażą się prawdziwymi przyjaciółmi i nie zawiodą twojego zaufania. Będzie to dla ciebie bardzo ważne, budujące doświadczenie. Rzeczywistość nabierze zupełnie nowych, pozytywnych barw i pozostanie tak kolorowa na długo.

SKORPION [23.10-22.11]

Sumienność i rozsądek to z pewnością ważne zalety twojej osobowości. Podparte bystrością i otwartością umysłu zyskują ci przychylność otoczenia. Ale dla ciebie samego bywają męczące. Wszystko, co robisz, musi być doskonałe, a to wymaga sporych nakładów energii.

STRZELEC [22.11-21.12]

Nawet jeśli uda się zrealizować „zaledwie” siedemdziesiąt procent planu, będzie to osiągnięcie wystarczające. Plan jest bowiem mocno wyśrubowany i wielu innych miało by dość już najdalej w połowie. Głowa do góry!

KOZIOROŻEC [22.12-19.01]

Nie żyj przeszłością. To, co było, bezpowrotnie minęło. Nie wrywaj się też zbyt do snucia dalekosiężnych planów na przyszłość. Zwyczajnie pobądź „tu i teraz” i powyciągaj wnioski z zaistniałej sytuacji. To wyłącznie twoje postępowanie doprowadziło cię tu, gdzie jesteś.

KRZYŻÓWKA

Niedobór w kasie	Specod dźwięku	▼	Sznurek w świecy	▼	Sprzet do szybowania	Np. tien	▼	Fybaz tropików	▼	Zercz	▼
			Skrzat		Uczniowska bumelka	Elektrowy rzut do kosza		Litera po bece		Scisy	
					Pospolity zajęc					post mu-	
Boisko do tenisa					Trzon gryba					zulmanów	
								Tuli córkę			
								Kolejka z "Parku Śląskiego"			
Strój księdza		Owad w paski									Muham-
Wyporność stalku											mad ...,
Skazana szkie						Niki, były kierowca Formuły I					bokser
					Upięte włosy						
								Oddalenie, znaczna odległość			
Papier do robienia kopii											
						Waćpani					

Litery w kolorowym rzędzie utworzą rozwiązanie

Wśród czytelników, którzy nadesłały prawidłowe rozwiązania do 10 września na adres wydawcy rozlosujemy nagrody w postaci biletu miesięcznego KZK GOP. W tym miesiącu bilet miesięczny wylosowała Barbara Winter z Katowic. Gratulujemy!